

Sygn. akt **VIII Ua 8/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch (spr.)
Sędziowie:	SSO Grażyna Łazowska SSO Jolanta Łanowy-Klimek
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018r. w G.

sprawy z odwołania J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w G.

z dnia 20 grudnia 2017 r. **sygn. akt** VI U 300/17

oddala apelację.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Mariola Szmajduch (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 8/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 czerwca 2017r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił J. W. prawa do odsetek ustawowych od kwoty 4.045 zł, tj. jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r., za okres opóźnienia liczony od 11 sierpnia 2016r. do dnia wydania prawomocnego wyroku w niniejszej sprawie.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji domagając się jej zmiany i przyznania jej prawa do ustawowych odsetek za sporny okres. Uzasadniając swoje stanowisko podniosła, że decyzją z 11 sierpnia 2016r. organ rentowy odmówił jej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy

pracy. Dopiero zaś wyrokiem z 23 maja 2017r., sygn akt VI U 450/16, wydanym na skutek odwołania od ww. decyzji, Sąd Rejonowy w G. przyznał jej prawo do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy. W zaistniałej sytuacji, zdaniem odwołującej, już z samej zasady przysługują jej odsetki za zwłokę w wypłacie należnego jej świadczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo w uzasadnieniu wskazał, że w świetle art. 15 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa zaskarżona decyzja jest prawidłowa. Organ rentowy wyjaśnił, że ww. wyrok Sądu Rejonowego wpłynął do ZUS 23 czerwca 2017r. Już zaś 26 czerwca 2017r. organ rentowy wydał decyzję w sprawie realizacji tego wyroku, a wypłata jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r. nastąpiła w dniu 3 lipca 2017r.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2017r. (sygn. akt VI U 300/17) Sąd Rejonowy w G., w punkcie pierwszym zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującej prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 4.045 zł przyznanej tytułem jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r., za okres od 11 sierpnia 2016r. do 3 lipca 2017r. Natomiast w punkcie drugim oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Orzeczenie powyższe Sąd Rejonowy wydał w oparciu o następujący stan faktyczny i poczynił następujące rozważania.

W dniu 20 kwietnia 2016r., wykonując obowiązki operatora maszyn do przetwórstwa tworzyw sztucznych na rzecz firmy (...) Sp. z o.o. w Z., odwołująca uległa wypadkowi przy pracy. Podczas obsługi maszyny obcinającej materiał (tzw. obcinarki) prawa dłoń odwołującej została zakleszczona pomiędzy nożem maszyny a jej kopytem, co spowodowało powstanie otwartej rany okolicy nadgarstka prawego.

W dniu 27 czerwca 2016r. odwołująca złożyła w organie rentowym wniosek o wypłatę jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy z 20 kwietnia 2016r.

Orzeczeniem z 19 lipca 2016r. lekarz orzecznik ZUS nie stwierdził u odwołującej uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z 20 kwietnia 2016r.

Orzeczeniem z 8 sierpnia 2016r. komisja lekarska ZUS w całości podtrzymała ustalenia lekarza orzecznika ZUS. Ponadto, komisja stwierdziła obecność ciała obcego w kontuzjowanej ręce odwołującej.

W oparciu o powyższe orzeczenia (...) Oddział w Z. decyzją z 11 sierpnia 2016r. odmówił przyznania odwołującej prawa do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy z 20 kwietnia 2016r.

W odwołaniu od tej decyzji, ubezpieczona domagała się jej zmiany i przyznania prawa do jednorazowego odszkodowania. Domagała się też zasądzenia od organu rentowego na swoją rzecz odsetek należnych od dnia wydania decyzji z 11 sierpnia 2016r.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego, Sąd Rejonowy w G. na podstawie opinii biegłego z zakresu chirurgii urazowo-ortopedycznej ustalił, że u odwołującej stwierdzono stan po ranie klutej okolicy nadgarstka prawego i pourazowe ciało obce w okolicy nadgarstka w tkankach miękkich, co powoduje, iż stały uszczerbek na zdrowiu w związku z przedmiotowym wypadkiem przy pracy, wynosi u odwołującej 5%. Sąd ustalił ponadto, że powyższej oceny dokonano, na podstawie badania lekarskiego i dokumentacji lekarskiej na podstawie, której stan zdrowia odwołującej ocenili lekarz orzecznik ZUS i komisja lekarska ZUS.

Wyrokiem z 23 maja 2017r. w sprawie VI U 450/16, Sąd Rejonowy w G. zmienił decyzję organu rentowego z 11 sierpnia 2016r. w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do jednorazowego odszkodowania za 5% uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z 20 kwietnia 2016r. Równocześnie Sąd przekazał do (...) Oddział w Z. roszczenie odwołującej o odsetki zgodnie z właściwością.

Na mocy ww. wyroku organ rentowy decyzją z 26 czerwca 2017r. przyznał odwołującej jednorazowe odszkodowanie z tytułu następstw wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r. w wysokości 5% stałego uszczerbku na zdrowiu, tj. w kwocie 4.045 zł (5 x 809 zł). Natomiast zaskarżoną decyzją z 27 czerwca 2017r. organ rentowy odmówił odwołującej prawa do wypłaty odsetek za zwłokę.

W dniu 3 lipca 2017r. organ rentowy wypłacił odwołującej powyższą kwotę jednorazowego odszkodowania.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał na podstawie dowodów z akt organu rentowego; akt Sądu Rejonowego w G. w sprawie VI U 450/16.

W oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe Sąd I instancji uznał, że odwołanie ubezpieczonej co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy zauważył, że przedmiotem sporu w sprawie o przyznanie odsetek, jest data wymagalności świadczenia. Tym samym w niniejszej sprawie należało ustalić, czy opóźnienie w przyznaniu odwołującej jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r. jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

W ocenie Sądu I instancji przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. Błędy organu rentowego rodzące jego odpowiedzialność w postaci zapłaty odsetek można zakwalifikować jako błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Bardziej złożoną jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych, jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, iż przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za to opóźnienie, konieczne jest wykazanie, że w przepisany terminie organ rentowy nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności za które ponosi on odpowiedzialność (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 29 maja 2014 roku, III AUa 2071/13, LEX nr 1483723).

Następnie Sąd Rejonowy uznał, że dopatrył się po stronie organu rentowego odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie odwołującej jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy z 20 kwietnia 2016r. Organ rentowy, w toku prowadzonego przez siebie postępowania i poprzez wydanie decyzji z 11 sierpnia 2016r., w sposób wadliwy odmówił odwołującej przyznania prawa do jednorazowego odszkodowania. Ustalenia faktyczne, poczynione przez organ rentowy w ramach ww. postępowania, w świetle przeprowadzonego przed Sądem Rejonowym w G. postępowania w sprawie VI U 450/16, obarczone były błędem. Dopiero dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych przez Sąd skutkowało ostatecznie przyznaniem odwołującej świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego. Organ rentowy nie wykazał zaś, aby zmiana decyzji wynikała ze zmiany okoliczności faktycznych sprawy. Mianowicie zarówno lekarz orzecznik ZUS, jak i komisja lekarska ZUS w chwili orzekania o stanie zdrowia odwołującej

dysponowała tą samą dokumentacją lekarską co biegły sądowy w ramach postępowania w sprawie VI U 450/16. Sama odmienna ocena wystąpienia uszczerbku na zdrowiu w związku z przedmiotowym wypadkiem przy pracy, nie stanowi nowej okoliczności, niezbędnej do wydania decyzji. Nie ulega zatem wątpliwości, że już w dacie wydania decyzji z 11 sierpnia 2016r. ZUS dysponował wystarczającym materiałem dowodowym, na podstawie którego mógł dokonać prawidłowej oceny okoliczności sprawy,

w konsekwencji ponosi więc odpowiedzialność za opóźnienie w przyznaniu odwołującej jednorazowego odszkodowania. W toku postępowania sądowego nie ustalono bowiem nowych przesłanek wypłaty świadczenia, które nie mogły być znane organowi rentowemu

w chwili wydania decyzji. W rezultacie, w niniejszej sprawie wystąpiły przesłanki ustalające odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w wypłacie jednorazowego odszkodowania, której organ rentowy dokonał z przekroczeniem terminów z art. 15 ustawy

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

W dalszej kolejności Sąd I instancji powołał się na treść art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2012r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009r., Nr 167, poz. 1322 ze zm.) i uznał, że decyzja organu rentowego winna zostać wydana w ciągu 14 dni licząc od dnia, w którym otrzymano orzeczenie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej. W sytuacji, gdy pozostają jeszcze do wyjaśnienia okoliczności niezbędne do wydania decyzji, termin 14-dniowy rozpoczyna swój bieg dopiero z chwilą ich wyjaśnienia. Do tego terminu nie wlicza się okresów wymaganych do dokonania prawem przewidzianych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz opóźnień spowodowanych z wyłącznej winy strony lub niezależnych ze strony organu rentowego.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie. Odwołującej przysługuje bowiem prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od 11 sierpnia 2016r. (dzień w którym roszczenie o wypłatę odszkodowania stało się wymagalne, tj. wydania decyzji odmawiającej ubezpieczonej prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy) do 3 lipca 2017r. (dzień dokonania wypłaty świadczenia na rzecz odwołującej). Po tej dacie organ rentowy nie pozostawał w zwłoce w spełnieniu tego świadczenia. W konsekwencji dalej idące żądanie odwołującej jako nieuzasadnione podlega oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy.

Zaskarżając wyrok w części ustalającej podstawę wymiaru odsetek ponad kwotę 3.900 zł, zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na niesłusznym przyjęciu, że podstawa wymiaru odsetek wynosi 4.045 zł, a nie 3.900 zł, jak również, że datą końcową okresu za który przysługują odsetki jest dzień 3 lipca 2017r., mimo iż był to dzień spełnienia świadczenia.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazano, iż Sąd Rejonowy bezpodstawnie uznał, że odwołującej należą się odsetki od kwoty 4.045 zł, za okres od 11 sierpnia 2016r. do 3 lipca 2017r. Kwota 4.045 zł, odpowiada bowiem wartości 5% uszczerbku na zdrowiu. Apelujący podniósł, że

w sierpniu 2016r. wartość 1% uszczerbku na zdrowiu wynosiła 780 zł, tym samym podstawa wymiaru przedmiotowych odsetek winna wynosić 5 x 780 zł, tj. 3.900 zł. Z kolei Sąd przyjął kwotę 4.045 zł, tj. 5x 809 zł. Dalej apelujący zauważył, że dzień zapłaty odsetek, tj. 3 lipca 2017r., nie podlega wliczeniu do okresu, za który należą się odsetki.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem nie zawiera uzasadnionych podstaw.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych, starannych ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie oraz wywiódł logiczne i znajdujące oparcie

w prawie materialnym wnioski.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i wyprowadzone na ich podstawie wnioski oraz ocenę prawną. Nie zachodzi w tej sytuacji potrzeba szczegółowego ich powtarzania (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1999r., I PKN 21/98, OSNAP 2000/4/143).

Sąd odwoławczy, weryfikując trafność zaskarżonego orzeczenia, pełni także funkcję sądu merytorycznego. Może zatem rozpoznać sprawę od początku, uzupełnić materiał dowodowy oraz poczynić samodzielne ustalenia na podstawie materiału zebranego

w postępowaniu przed Sądem I instancji. Może także brać pod uwagę z urzędu naruszenie prawa materialnego i naruszenie przepisów postępowania, usuwając ewentualne braki wynikające z błędów popełnionych przez Sąd I instancji, jak i przez strony procesowe. W ten sposób realizuje się istota apelacji pełnej (vide uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego

z 31 stycznia 2008r., IIICZP 49/07, OSNC 2008/6/55 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 17 lipca 2009r., IV CSK 110/09, Lex 518138).

Należy jednak zwrócić uwagę, że Sąd II instancji prowadzi postępowanie dowodowe jedynie w sytuacji, w której Sąd I instancji nie przeprowadził dowodu zawnioskowanego przez strony. Konieczność taka zachodzi również w wypadku, gdy potrzeba przeprowadzenia konkretnego dowodu pojawiła się po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji.

Spór w rozpoznawanej sprawie, wobec zarzutów zgłaszanych w apelacji, dotyczył wyjaśnienia, czy Sąd Rejonowy przyznał odsetki naliczone od właściwej podstawy ich naliczenia. W szczególności, czy prawidłowo ustalił kwotę jednorazowego odszkodowania przyznanego odwołującej. Organ rentowy bowiem zarzucał, że wykonując prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w G. z 23 maja 2017r. w sprawie VI U 450/16, wypłacił ubezpieczonej kwotę jednorazowego odszkodowania przy uwzględnieniu stawki za 1% uszczerbku, która obowiązywała w chwili wypłaty, nie zaś stawki, która obowiązywała

w chwili wydania przez ZUS decyzji załatwiającej po raz pierwszy wniosek ubezpieczonej o przyznanie jednorazowego odszkodowania.

Jak prawidłowo wskazał Sąd Rejonowy kwestię odsetek w postępowaniu przed organem rentowym reguluje ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1778, ze zm.), zwana dalej ustawą systemową.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 tej ustawy, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych

w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych

z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W pierwszej kolejności należy mieć na uwadze, że organ rentowy kwotę jednorazowego odszkodowania w wysokości 4.045 zł, która obecnie stanowi podstawę naliczenia odsetek, przyznał prawomocną decyzją z 26 czerwca 2017r. Ubezpieczona decyzji tej nie kwestionowała i nie składała od niej odwołania doprowadzając tym samym do jej uprawomocnienia się. Wprawdzie obecnie organ rentowy podnosi, że jest to kwota zawyżona, ze względu na zastosowanie przy jej obliczeniu nieprawidłowej stawki za 5 uszczerbku na zdrowiu. Jednak nie można pominąć faktu, że w okresie nieprawomocności decyzji przyznającej jednorazowe odszkodowanie, tj. w okresie, w którym mógł on uchylić tą decyzję i wydać kolejną decyzję, w której doszłoby do prawidłowego ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania, przy uwzględnieniu stawki obowiązującej w dacie wydania decyzji odmownej, ZUS nie podjął choćby próby zmiany błędnej kwoty należnego odwołującej jednorazowego odszkodowania.

Zdaniem Sądu odwoławczego, wobec przyznania ubezpieczonej jednorazowego odszkodowania prawomocną decyzją, obecnie bez znaczenia pozostaje kwestia, czy kwota ta została ustalona w sposób prawidłowy. Należy bowiem pamiętać, że na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy systemowej, jeżeli organ rentowy w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych, nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia. Skoro zatem organ rentowy przyznał i wypłacił jednorazowe odszkodowanie w konkretnej kwocie, która w sytuacjach przewidzianych w obowiązujących przepisach, nie została zmieniona, to obecnie kwota ta stanowi podstawę naliczenia odsetek ustawowych.

Reasumując, w ocenie Sądu II instancji, materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania pierwszoinstancyjnego jednoznacznie wskazuje, że J. W. otrzymała jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy z 20 kwietnia 2016r., w kwocie 4.045 zł. Świadczenie to zostało przyznane prawomocną decyzją z 26 czerwca 2017r. Tym samym brak podstaw do uznania, że zasądzone przez Sąd Rejonowy odsetki, zostały ustalone od niewłaściwej podstawy ich naliczenia. Także czasokres, za który przyznano prawo do odsetek został ustalony prawidłowo.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty apelującego nie znajdują potwierdzenia i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Mariola Szmajduch (spr.) (-) SSO Jolanta Łanowy-Klimek

Sędzia Przewodniczący Sędzia